

Oponentský posudek bakalářské práce

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta humanitních studií
Studium humanitní vzdělanosti

Martina Zelená
Habitus modelky: Etnografie modelingové agentury

Bakalářská práce Martiny Zelené je i přes svůj minimalismus (43 stran) příkladnou studentskou prací. Věnuje se tématu, které díky své práci modelky dobře zná, dokáže ho s pomocí dobře vybraného teoretického ukotvení uchopit jako sociálně vědní problém, a tak se k němu kriticky vztáhnout a s pomocí velmi pěkných dat představit čtenáři i odborné veřejnosti.

Teoretickým východiskem pro popis habitu modelky je teorie jednání Pierra Bourdieu, resp. dalších autorů, kteří tento koncept rozpracovávali (Wacquant, Hakim). Autorka si jejich pojmový aparát velmi dobře osvojila, stručně a věcně s konceptem seznamuje čtenáře. Pro výklad disciplinace je vhodný výběr klasické knihy Michela Foucaulta Dohlížet a trestat stejně jako další antropologické konceptualizace tělesnosti. Na teoretické části práce velmi kladně hodnotím kvalitní rešerši odborné literatury a její přehledné a srozumitelné představení.

Určitým, jakkoliv pochopitelným a spíše drobným handicapem je, že autorka částečně pracuje se sekundární literaturou (Růžička - Vašát v případě Bourdieu, Kaščák – Obertová v případě antropologie těla) a nejde dál za představení konceptů k jejich kritickému zhodnocení. Např. Bourdieuho přemýšlení je daleko jemnější ve srovnání s jeho dnes již učebnicovými pojmy. Erotický kapitál Catharine Hakim by se ukázal v malinko jiném světle v kontextu jejích dalších textů. A co pak teprve v konfrontaci lásky, touhy *erós* v řecké filosofické tradici? Text by se tím trochu zkomplikoval, ale zdá se mi, že to bylo přínosem i pro analytickou část práce.

Zdařilá je část týkající se metodologie výzkumu. Nejde jen o zvolenou strategii výzkumu, sběr dat, prostředí výzkumu a další správné metodologické volby, které svědčí o zvládnutí „antropologického řemesla“. Metodologie výzkumu je čtenáři

prezentována srozumitelně a lidsky. Hezké jsou pasáže týkající se reflexe vlastní pozice, dobře zvládnutá jsou etická dilemata. Líbí se mi, že autorka nejen zachovala anonymitu informátorek, zároveň ale v textu dokázala zachovat autenticitu prostředí.

Empirická část je nesmírně zajímavá. Zhodnocuje se v ní autorčina znalost prostředí, cit pro sběr dat, jak v případě pozorování (citace z terénního deníku), tak vedení rozhovorů, jasné a teoreticky ukotvené výzkumné otázky a v neposlední řadě dovednost strukturovaně a poutavě psát. Díky dobře zvoleným, citlivě dlouhým citacím (jedna se trochu nadbytečně v textu opakuje) z rozhovorů a z terénního deníku se čtenář ocitá uprostřed modelingové agentury, má možnost zblízka sledovat nastavenou praxi, porozumět jednání aktérů, naučí se slang ... Třebaže empirická část není dlouhá, díky pečlivé výpravě, promyšlené prezentaci témat, ilustrativním a krásným datům, získává čtenář pohled do prostředí, o kterém sice leccos slyšel, ale v tomto detailu do něj přístup neměl a je to tak pohled, alespoň pro mě, objevný.

Výklad habitů modelek je přesvědčivý, přesto po přečtení zůstává otázka, jak je tento zvětšující a čistě nástrojový vztah k ženám možný a možná ještě palčivěji, jak to, že je modelkami akceptován? Takhle sugestivně položená otázka možná ale odkazuje k tomu, že je celá věc pravděpodobně o trochu více vrstevnatá. Domnívám se, že jak teoretická literatura, tak samo prostředí nabízí rozvinout práci směrem k modelkám jako aktérkám.

Kvalita práce se projevuje i ve zvládnutí všech formálních náležitostí. Kromě jednoho drobného překlepu (str. 23) a nejasnému používání svůj/můj jsem v práci nenašel pravopisnou chybu. Citovaná práce od Kasčáka a Obertové omylem vypadla z bibliografie. Petr Vašák je v bibliografii správně uveden s Růžičkou jako spoluautor, u odkazu v textu tomu tak není.

Práci jsem si velmi rád přečetl a doporučuji ji k obhajobě. Minimálně empirická část by se měla publikovat.

Navrhuji hodnocení **výborně**.